

Kultur
MINISTERIET

**STRATEGI FOR
SMÅ BØRNS MØDE MED
KUNST OG KULTUR**

MAJ 2014

DET BEGYNDER MED BØRN & UNGE

FORORD

Kunsten og kulturen skal være en del af børns og unges liv, fra de er helt små. I en hverdag, hvor rigtig meget individualiseres og måles i dets synlige og målbare nytteværdi, kan vi overse kunstens og kulturens egentlige væsen. Det er det, som skaber sammenhænge, det, som giver anledning til refleksion og indsigt, det, der giver os de fællesskaber, der danner os og giver os en fælles grundenighed af meningen med vores samfund. Du bliver dannet som borger og ligeværdig deltager i fællesskaber i oplevelsen af kunsten i et fællesskab, hvor du i dialog med andre reflekterer over kunsten og af det, den gør ved dig og din oplevelse af den.

Den tyske professor i pædagogik Dietrich Benner definerer dannelse som et udtryk for menneskets søgen efter mening. Dannelse er en proces, der foregår i et dynamisk fællesskab, hvor man overskrider sig selv og finder sig selv i forhold til andre. Her er kulturen den underliggende drivkraft. Den er brændstoffet. Det hele begynder med kunst og kultur, med de billeder og fortællinger, vi bruger til at finde meningen med os selv, med fællesskabet i samfundet og med det at være menneske.

I Danmark er vores fælles kultur grundlaget for et demokratisk samfund med meget stor folkelig deltagelse. Vi har et "dobbeltdemokrati". Det er det repræsentative demokrati i de folkevalgte organer som kommuner, regionsråd, Folketinget og Europaparlamentet. Og folkevalgte repræsenterer nationen i globale forsamlinger som Europarådet og FN. De folkevalgte organer sætter rammerne for den konkrete folkelige og demokratiske deltagelse i civilsamfundet, hvor vi konstant selvorganiserer

os i nye sammenhænge. Det sker ud fra det samme grundlag: frihedstraditionen i form af den personlige frihed, ligeværd, forpligtende fællesskaber og mindretalretten, dvs. mulighederne for, at mindretal kan slå sig sammen i kredse med andre måder at løse fælles opgaver på end flertallets. Det kræver, at vi har frihed til at tage ansvar og sammen finde frem til det fælles bedste, så vi har disse muligheder.

” *Børn og unge lærer, når de deltager i sociale sammenhænge, inddrages i fælles aktiviteter, bidrager i fællesskabet og opnår indflydelse på det, som er en del af deres livsbetingelser og udviklingsmuligheder.*

*Fælles viden – fælles handling,
KL, Danmarks Lærerforening,
BUPL, Børne- og Kulturchef-
foreningen, Skolelederne, Skole
og Samfund 2009*

Marianne Jelved
Kulturminister

” *Selvdannelse går over den anden. Der er ingen genveje til selvet uden om den anden. Identiteten skabes, når du fortolker den andens fortolkning af dig. Man eksisterer, når man bliver set og anerkendt i skolens fællesskab.*

Fælles viden – fælles handling

Men denne folkelige kultur med fælles forståelse af, hvor vi kommer fra, og hvad vores grundværdier er, overlever ikke af sig selv. Den skal fundes i hver ny generation. Det er ikke mindre sandt i en nutid med uendelige digitale

tilbud til børn og unge, hvor overblikket og sammenhængen kan være svær at finde. Den udfordring kræver et helt særligt engagement fra de voksnes side.

Børn har forskellige vilkår og muligheder i deres liv. Men alle børn har brug for voksne, der hjælper dem til at være med i fællesskaber, og der møde den anerkendelse og det ligeværd, ethvert barn har brug for at opleve i de fællesskaber, barnet er med i. Vi er ikke kun (økonomisk) rationelle i vores hoveder. Vi er også følelsesprægede, intuitive, selvorganiserende og sociale. I det meget individualiserede samfund er det vigtigt at erindre, hvad både erfaring og forskning siger, fællesskabets betydning er for den enkelte.

Det gælder børn i alle aldre, fra de er helt små, og til de er voksne unge. Og det er de voksnes ansvar at skabe de relationer og den ledelse, der gør det muligt.

Når børn møder kunst, er de på lige fod. Kunst har en praktisk fremtrædelsesform. Man kan se, høre, føle på den og opleve den umiddelbart. Det kræver ikke særlige bogsproglige forudsætninger. Kunst og dens æstetik er en sensitiv vej til viden, erkendelse og erfaring. Det er en anden sansning end gennem sproget. Børn har adgang til alverdens autentiske oplevelser i mange slags medier. Vi har en opgave i, at børns møde med kunst og kultur også bliver autentiske, dvs. sætter sig spor og skaber mening og betydning hos det enkelte barn, der skal bruge og udvikle sine indlevelsessevner og grundlæggende sociale færdigheder sammen med og i dialog med andre børn, unge og voksne i de autentiske møder med kunst og kunstnere og kulturarv. Derfor er der også æstetiske fag i skolen. Og med børn i børneinstitutionerne og i skolerne når vi alle børn.

Børn gør en vigtig erfaring, når de møder kunst og kunstnere. De opdager, at kunst er hårdt og vedholdende arbejde. De ser, at f.eks. musikken

er afhængig af selvkontrol og vedholdenhed, af samarbejde og pligter i fællesskaber. Erfaringer, de kan bruge i mange sammenhænge. De voksne i kulturinstitutionerne skal være opmærksomme på talenter hos børn, som kan understøttes. Det skylder vi børnene og samfundet. Fødekæden til fremtidens kunst og kultur begynder med børn og unge.

Derfor er disse tre strategier for henholdsvis de små børns, skolebørns og unges møde med kunst og kultur blevet lagt frem. De er til inspiration for de voksne, der arbejder med små børn, skolebørn og unge. Der er mange fælleselementer for de små børn og for skolebørnene, mens de unge har større behov for selvorganisering og brug af egne initiativer. Kommunerne rummer børneinstitutioner, skoler og ungdomsuddannelserne. Kommunerne prioriterer i stort omfang kultur og børn og unges muligheder for udvikling og læring. Med de tre strategier gives der nye muligheder, der skal ses i sammenhæng med de muligheder for oplevelser for børn og unge, der allerede findes. Der gives ideer til at etablere flere muligheder, som er udviklet i enkelte kommuner med gode resultater. Og flere af forslagene kan der gives medfinansiering på over en fireårig periode. Ideen er at give inspiration til at sætte konkret fokus på børns og unges møde med kunst og bidrage til, at initiativer tages og udvikles lokalt, hvorefter det kan køre videre i det kommunale regi som kommunernes aktive kulturpolitik for børn og unge.

Arbejdet med strategierne vil blive fulgt og evalueret.

Rigtig god arbejdslyst sammen med de små og de store børn og med de unge.

Marianne Jelved
Kulturminister

” *Et læringsfællesskab starter med, at man er set og anerkendt, at man bliver mødt som én, der som udgangspunkt har ret til at være med i fællesskabet.*

Fælles viden – fælles handling

01

SMÅ BØRN SKAL MØDE KUNST OG KULTUR

INITIATIVER SKAL UNDERSTØTTE STRATEGIEN

Der vil fra regeringens side blive iværksat en række initiativer, som er startskuddet til et styrket fokus på at understøtte små børns møde med kunst og kultur, også på lokalt plan. Mange af initiativerne indbyder til tæt samarbejde med kommuner og andre centrale parter.

Initiativerne er en saltvandsindsprøjtning til det fælles arbejde med at øge fokus på små børns møde med kunst og kultur og til at bruge eksisterende midler så hensigtsmæssigt og velkoordineret som muligt.

Læs mere om initiativerne sidst i strategien.

Selv helt små børn har stort udbytte af kunst og kultur i deres hverdag, når form og indhold er tilpasset deres alder og formåen. Alligevel har der indtil videre kun været meget begrænset opmærksomhed på, hvordan små børn kan have glæde af kunst og kultur, og hvordan det bedst indtænkes i deres dagligdag. Den manglende opmærksomhed vil denne strategi gøre op med ved at sætte fokus på små børn som selvstændig

gruppe og sikre, at vi bliver klogere på, hvad der virker for de små børn – og hvad de får ud af det. Samtidig vil strategien skabe sammenhæng og samarbejde mellem kunst- og kulturliv på den ene side og dagtilbud og barnets nære voksne på den anden. Strategien vil også sikre, at vi når ud til alle små børn – også dem, der ikke naturligt møder det som en integreret del af deres barndom.

De små børn er afhængige af nære voksne for at udvikle deres kendskab til og møde med kunst og kultur. Det gælder de voksne i familierne og i høj grad også pædagoger, dagplejemødre og pædagogmedhjælpere i dagtilbud, hvor langt størstedelen af alle små børn tilbringer deres dagtimer.

Som følge deraf tager strategien udgangspunkt i, at små børns kunst- og kultur møder primært kan sikres via dagtilbud og i en vis udstrækning også sammen med familien, hvor der dog vil være stor variation i, hvor meget den enkelte familie har mulighed for at prioritere det i hverdagen. Strategien vil derfor også understøtte, at familierne i højere grad får kendskab til relevante lokale kunstneriske og kulturelle tilbud.

02

BETYDNINGEN AF SMÅ BØRNS
MØDE MED KUNST OG KULTUR

Det gode småbørnsliv er fyldt med omsorg, oplevelser og læring. Der findes gode eksempler i de enkelte dagtilbud på, at kunst og kultur kan være med til at stimulere læringsprocesser, pirre børns fantasi og nysgerrighed – og give dem gode muligheder for at udfolde sig aktivt og kreativt. Små børn kan, også på dette

tidlige stadie i livet, være med til at skabe og indgå i større fællesskaber, hvor kunst og kultur er omdrejningspunktet. Flere internationale forskningsprojekter viser, at tidlig æstetisk stimulering af børn har en betydelig personlig, faglig og samfundsmæssig effekt. Den amerikanske økonom James Catterall har for eksempel i forskningsprojektet "Doing

” *Mulighederne for at omgås med æstetisk-symboliske udtryksformer i leg og i kunst er helt centralt for børns kultur. De henter viden, værdier, betydning og identitet fra det.*

Beth Juncker, professor i børne- og ungdomskultur, IVA, Københavns Universitet

” *De æstetiske aktiviteter i daginstitutionerne og de kunstbaserede fag i skolerne rummer et uhyre væsentligt, men endnu kun delvist udnyttet potentiale i dannelse af fremtidens kreative og forandringsparate danske verdensborgere.*

Benny D. Austring, lektor i drama og leder af Forum for Kreativitet, Æstetik og Læring

Well and Doing Good by Doing Art” igennem 12 år fulgt 12.000 børn og konkluderer, at de børn, der oplever hyppig kunstnerisk aktivitet i løbet af barndommen, senere udviser større engagement i frivilligt, socialt arbejde, får flere venner og højere uddannelser.

Samtidig skal vi være bevidste om den digitale virkelighed, der omgiver de små børn og spiller en stigende rolle i deres liv – også hvad angår mødet med kunst og kultur. Allerede i de mindste børns liv ind-

går digitale medier som en naturlig del af hverdagen, og det er derfor vigtigt at sikre, at børn bliver i stand til at bevæge sig sikkert og bevidst i de digitale universer, der omgiver dem.

Børn skal møde mange forskellige kunstarter, fordi de kan appellere til forskellige sanser hos de små børn, så de kan udtrykke sig og forstå

verden mere nuanceret. Mange kunstarter kan eksempelvis indtænke bevægelse i deres udtryksformer, hvilket i særlig grad stimulerer livskvalitet og læring. Ph.d. Jens-Ole Jensen fra VIAUC peger på, at blandt andet dans ud over at udvikle kropslig bemestring også øger forståelse for og læring af geometri, fortælleevner og demokratisk dannelse. Tilsvarende viser en lang række undersøgelser, at tidlig sproglig stimulering og mødet med litteratur fremmer børnenes senere læseparathed.

Kunst og kultur rummer alternative måder at tænke på og være sammen på, der også smitter af på relationerne mellem børnene og mellem de voksne og børnene. Ved at inddrage kunst- og kulturaktiviteter i dagtilbud opstår der nye muligheder for, at alle børn kan føle sig som en del af fællesskabet på baggrund af fælles oplevelser og aktiviteter, der appellerer til nye sider af børnene.

De gode eksempler er der allerede

Der er igangsat mange kunst- og kulturtiltag rundt om i landet, der er særlig målrettet de små børn. Fra statens side gælder det eksempelvis Børnebiffen, hvor de yngste børn kan opleve kvalitetsfilm, Huskunstnerordningen, der giver mulighed for, at bl.a. dagtilbud kan lave projekter med professionelle kunstnere, og Bogstartsprojektet, hvor børn i udsatte boligområder flere gange i løbet af de første leveår modtager bogpakker for at stimulere kendskabet til og brugen af litteratur.

Kulturinstitutionernes arbejde med formidling af aktiviteter til børn har gennem længere tid været genstand for opmærksomhed i Kulturministeriets dialog og samarbejde med institutionerne. Det vil Kulturministeriet fortsætte og styrke yderligere, blandt andet ved at sætte fokus på aktiviteter rettet mod de yngste børn. Med den nye kunststøttereform er det endvidere sikret, at alle udvalg under Statens Kunstfond i deres støttetildeling skal tilstræbe at tilgodese produktion og formidling til børn og unge.

EKSEMPEL

BØRNEBIFFEN

I Børnebiffen stiller Det Danske Filminstitut i samarbejde med Danske Børne- og Ungdomsfilmklubber filmpakker med udvalgte kvalitetsfilm gratis til rådighed for kommuner og biografer. Filmene retter sig primært mod børn i alderen 3-6 år. I 2013 deltog 55 kommuner og omkring 60.000 børn i ordningen.

Børnebiffen har desuden i mange år været et fast tilbud til forældre og børnehaver i Filmhuset i København, og en lang række af de film, der gennem årene har indgået i Børnebiffen, kan ses gratis på Filminstituts streamingtjeneste Filmcentralen (www.filmcentralen.dk) eller folkebibliotekernes tjeneste Filmstriben (www.filmstriben.dk) og vises til arrangementer på biblioteker mv.

EKSEMPEL

KULTURTJENESTEN

Kulturtjenesten er et initiativ i Vordingborg, Guldborgsund og Lolland Kommuner, som giver børn og unge bedre muligheder for at møde kunst og kultur i deres skole og dagtilbud. Kulturtjenestens formål er at formidle kvalificerede kultur- og læringsforløb til alle børn og unge – uanset hvor de bor, hvem de er, og hvor de kommer fra. Derudover er formålet også at samle og udvikle eksisterende kultur- og læringsforløb.

Særligt for de små børn er det ønsket at gøre det mere spændende og attraktivt for pædagoger at integrere kultur- og læringsforløb i områdets dagtilbud. Kulturtjenesten giver mulighed for på lokalt niveau at danne faglige netværk for kunstnere, pædagoger og formidlere. Forløbene er udviklet, så de passer til dagtilbuddenes læreplaner. Derudover har Kulturtjenesten en række "kulturambassadører", som er pædagoger i de enkelte dagtilbud, der fungerer som Kulturtjenestens kontaktpersoner.

Lokale kulturtjenester i hele landet

Arbejdet med kunst og kultur for, med og af små børn er på dagsordenen mange steder i landet. Kommuner og kulturaktører yder en stor indsats også for de yngste børn, men der har været tendens til, at mange har koncentreret sig om indsatsen for de lidt større børn. Derfor skal vi sammen videreudvikle de mange gode tiltag og de mange gode intentioner, der allerede findes, og skabe bedre sammenhæng i de eksisterende tiltag og styrke samarbejdet blandt de mange aktører til gavn for de små børn.

Det er begrænset, hvor langt man kan komme rundt med små børn i løbet af timerne i dagtilbud, da der også skal tages hensyn til middags-

lur, og hvor langt benene kan bære. Derfor er der brug for at trække på de lokale, nære tilbud og bringe kunst- og kulturlivet i tættere dialog med landets dagtilbud. De lokale kunst- og kulturaktører kan være usikre på, hvordan de kontakter dagtilbud, og hvilke aktiviteter der vil være interessante for de små børn. Samtidig kan det være vanskeligt for dagtilbud at opnå tilstrækkelig viden om, hvad de lokale kunst- og kulturaktører kan bidrage med i børnenes hverdag.

Nogle steder i landet har man med held fundet lokale løsninger på, hvordan samspillet mellem dagtilbud og kulturaktører styrkes. Eksempelvis Kulturtjenesten på Sydsjælland og Lolland-Falster, der formidler kunst- og kultur møder til blandt andet dagtilbud.

Selvom mange kommuner og dagtilbud har fokus på kunst og kultur rettet mod de små børn, så ses der dog en betydelig spredning i kommuners og dagtilbuds fokus på området. Tilsvarende er der også stor forskel på, i hvor høj grad kunst- og kulturinstitutioner målretter deres børne- og ungeindsats mod de yngste børn.

Mange steder er det svært at etablere et velfungerende samarbejde mellem dagtilbuddene og nærområdets kunst-, kultur- og foreningsliv. Det kan lokale kulturtjenester hjælpe med at etablere og videreudvikle.

EKSEMPLER

NICOLAI FOR BØRN I KOLDING

Nicolai for børn er et kulturhus for børn i alderen 2-12 år. Huset åbnede i 2007 og rummer tilbud rettet mod både børnefamilier, skoler og dagtilbud. Skoler og dagtilbud i Kolding Kommune har gratis entré til husets aktiviteter. Husets usædvanlige arkitektur og fleksible indretning på i alt 1300 m² er bygget op omkring skiftende temaer og scenografier, hvor man kan lege og udfolde sig kunstnerisk. Desuden præsenterer huset jævnligt professionelle børnekulturtilbud som f.eks. børneteater og koncerter.

HUSKUNSTNERORDNINGEN

Huskunstnerordningen giver bl.a. dagtilbud mulighed for i fællesskab med en eller flere professionelle kunstnere at søge om tilskud til et projekt, hvor professionelle kunstnere indgår i aktiviteter med børn i dagtilbud. Statens Kunstfond dækker 75 % af udgifterne til honorarer, mens dagtilbudet betaler de resterende 25 %. Gennem Huskunstnerordningen får de små børn en fornemmelse af, at kunst og kultur ikke kun handler om noget, der er smukt at opleve eller sjovt at lege med og deltage i, men at der også ligger en kreativ skabelsesproces bag.

BOGSTART

Regeringen har sikret, at der i perioden 2013-2016 kører et nyt Bogstartprogram i 20 kommuner landet over. Bogstartsprogrammet har fokus på, hvordan små børns møde med bøger kan styrke deres sproglige udvikling, og giver børn i udsatte boligområder et bedre udgangspunkt for at lære at læse. I udvalgte kommuner møder bibliotekarerne børn og deres forældre med bogpakker fire gange, indtil barnet fylder 3 år.

03

INDSATSOMRÅDER FOR SMÅ BØRNS MØDE MED KUNST OG KULTUR

For at sikre rammerne for, at alle små børn møder kunst og kultur i deres hverdag, sætter strategien fokus på tre områder, hvor der kan gøres en forskel:

KOMPETENCEUDVIKLING OG GENSIDIG LÆRING BLANDT SÅVEL PÆDAGOGER OG ANDRE VOKSNE I DAGTILBUD SOM KULTURINSTITUTIONER OG KULTURAKTØRER I FORHOLD TIL, HVORDAN KUNST OG KULTUR KAN INDGÅ I SMÅ BØRNS HVERDAG, HERUNDER VIDEN OM OG GENSIDIG BRUG AF HINANDENS KOMPETENCER PÅ TVÆRS AF KULTURINSTITUTIONER OG DAGTILBUD.

ALLE SMÅ BØRN SKAL MØDE KUNST OG KULTUR, OGSÅ SMÅ BØRN MED UDFORDRINGER OG BØRN, DER IKKE MØDER DET I DERES DAGLIGDAG.

ØGET VIDEN OM SMÅ BØRNS BRUG AF KUNST OG KULTUR OG VIDEN OM, HVILKE TILTAG DER VIRKER I FORSKELLIGE KONTEKSTER.

KOMPETENCEUDVIKLING OG GENSIDIG LÆRING MELLEM KULTURLIV OG DAGTILBUD

Forskere som eksempelvis Merete Sørensen fra UCSJ/DPU peger på vigtigheden af, at de voksne, der introducerer børn til kunst og kultur, har relevant viden og relevante kompetencer i forhold til både målgruppen og det konkrete kunstneriske eller kulturelle tema.

Det vil være en gevinst, hvis aktiviteter rettet mod små børn udvikles i tæt samspil mellem kulturinstitutioner og dagtilbud, hvor begge parter kan spille ind med deres respektive viden inden for det pædagogiske henholdsvis kunstneriske eller kulturfaglige felt. Et styrket samarbejde mellem kulturliv og dagtilbud vil i

sig selv være udtryk for et gensidigt læringsforløb og skabe grobund for veltilrettelagte aktiviteter, der inddrager kunst og kultur i små børns hverdag.

Med bekendtgørelsen om den nye pædagoguddannelse er der taget skridt til at styrke fokus på børns møde med kunst og kultur, så det bliver et naturligt element i uddannelsen af de fremtidige pædagoger. Der er dog fortsat behov for målrettede kompetenceudviklingstilbud til færdigeuddannede pædagoger og andre voksne, der arbejder med små børns kunst- og kultur-møder i det daglige.

INITIATIVER KOMPETENCEUDVIKLING OG GENSIDIG LÆRING

PULJE TIL FORSØG MED "ÅBNE DAGTILBUD" MED TILKNYTTET FØLGEFORSKNING

Inspireret af folkeskolereformens idé om den åbne skole, hvor skolerne og det omkringliggende samfund skal åbne sig for hinanden, etablerer Kulturministeriet en pulje til forsøgsprojekter, hvor dagtilbud åbner op over for det omgivende samfund og inddrager lokale kulturaktører. Åbne Dagtilbud skal danne grundlag for, at små børn møder kunst og kultur i deres hverdag, og samtidig opbygge gensidige læringsforløb mellem de involverede dagtilbud og kulturaktører. Der tilknyttes følgeforskning til projekterne, så der løbende kan samles op på erfaringerne. Netværksmøder og en afsluttende konference skal synliggøre erfaringerne på nationalt plan og lægge op til en drøftelse af fremtidige kommunale indsatser og forankring.

Kulturministeriet afsætter i alt 3 mio. kr. til Åbne Dagtilbud. Der vil være forventning om lokal medfinansiering.

KOMPETENCEUDVIKLING – SUPPLERENDE LÆRINGSFORLØB OG AKTIVITETER

Kulturministeriet tager initiativ til at udvikle særlige læringsforløb for pædagogisk personale i dagtilbud med fokus på den praktiske dimension i de læreplanstemaer, som rummer kunst- og kulturelementer. Initiativet iværksættes af Kulturministeriet med inddragelse af Uddannelses- og Forskningsministeriet og gennemføres i samarbejde med relevante uddannelses- og kulturinstitutioner m.fl. Kulturministeriet afsætter 1,5 mio. kr. til udvikling af nye læringsforløb.

SMÅ BØRN MED UDFORDRINGER OG SMÅ BØRN, DER IKKE MØDER KUNST OG KULTUR I HVERDAGEN

Små børn, der som følge af sociale, familiære eller helbredsmæssige forhold har særlige udfordringer, har ekstra glæde af at opleve den mangfoldighed i udtryk og sanselighed, som kunst og kultur rummer. Det kan være afsættet for succesfulde oplevelser af at være god til noget og af at kunne indgå i fællesskab med andre.

Mødet med kunst og kultur som barn kan gøre én i stand til at tage medansvar for sin egen dannelsesrejse og sit eget aktive kulturelle medborgerskab gennem livet. Derfor må sociale og andre forskelle ikke være udslagsgivende for, om små børn møder kunst og kultur i hverdagen.

Netop børn med udfordringer i livet kan komme styrket ud af mødet med kunst og kultur, da det giver nogle alternative tilgange til samvær og bringer nye dynamikker ind i familier og børnegrupper. Erfaringer fra bogstartsprojektet viser eksempelvis, at en målrettet indsats over for børn og familier med udfordringer har en positiv effekt i forhold til familiernes læsevaner.

Familier, der ikke opsøger kunst og kultur sammen med deres børn, kan således have brug for målrettet information om kunst- og kulturtilbud, så familierne bliver opmærksomme på kunst- og kulturtilbud i nærområdet, rabatordninger eller andre relevante aktiviteter, som de ikke har kendskab til eller opsøger af sig selv.

STØTTE TIL ETABLERING AF LOKALE KULTURTJENESTER

For at gøre det lettere for dagtilbud at samarbejde med lokale kulturinstitutioner og -aktører opretter Kulturministeriet en pulje til medfinansiering af opstart af nye lokale kulturtjenester og udvidelse og udvikling af eksisterende tjenester. De lokale kulturtjenester skal synliggøre og formidle lokale kunst- og kulturtilbud til blandt andet dagtilbud, så det bliver lettere at bruge lokalområdets kulturtilbud som en integreret del af dagligdagen i dagtilbuddene. En del af kulturtjenesteprojektet vil bestå i at udpege kulturambassadører i de enkelte dagtilbud, så der er en nem og entydig indgang, når kulturtjenesten eller kulturlivet vil i kontakt med dagtilbuddene.

Kulturtjenesterne skal orientere sig bredt og fungere som bindeled ikke kun til dagtilbud men også til skoler og ungdomsuddannelser mv. Kulturministeriet etablerer en pulje på i alt 10 mio. kr. Der vil være forventning om lokal medfinansiering.

KULTURKUFFERTER TIL BØRN MED UDFORDRINGER

Børnene vil gennem deres dagtilbud eller skole modtage en kulturkuffert med et alderssvarende udvalg af bøger og film samt et lokalt kulturpas med tilbud om at deltage i lokale kulturelle aktiviteter. Kulturkufferterne rettes mod dagtilbud, skoler eller boligområder, der er præget af flere børn med udfordringer. Kulturkufferterne vil dog skulle uddeles til hele dagtilbud/stuer/klasser/boligområder, så det at modtage en kuffert er en fælles oplevelse.

Kulturministeriet vil afsøge mulighederne for at samarbejde med en almennyttig fond om dette initiativ.

Kulturministeriet etablerer en pulje, hvor kommuner kan søge om medfinansiering til igangsættelse af kulturkuffertinitiativ rettet mod børn med udfordringer.

Indholdet af film og bøger finansieres af Kulturministeriet og fastlægges i samarbejde med Det Danske Filminstitut og Kulturstyrelsen. Det forventes, at de deltagende kommuner og relevante lokale parter samarbejder om fastlæggelse af det øvrige indhold, der vil afhænge af den lokale kontekst.

Kulturministeriet afsætter i alt 4,5 mio. kr. til initiativet.

"FILM I KUFFERTEN" – ET LEGE- OG LÆRINGSVÆRKTØJ TIL BØRN

Film i Kufferten er en kuffert, der indeholder film, vejledninger og materialer til at animere samt en iPad med et stopmotion-animationsprogram. Film i Kufferten skal bruges til at stimulere de yngste børns fortællelyst og filmforståelse og styrke deres kulturelle, sproglige og sociale kompetencer. Kufferten vil kunne erhverves af centrale kulturaktører, eksempelvis biblioteker, der kan bistå dagtilbud i brugen af kuffertens indhold.

Kulturministeriet bidrager til Det Danske Filminstituts videreudvikling af Film i Kufferten.

DANSEHALLERNE

I samarbejde med kommuner landet over arbejder Dansehallerne målrettet med at få dans ud til blandt andet små børn i såvel dagtilbud som i børnenes fritid. For at give Dansehallerne mulighed for at fortsætte og videreudvikle arbejdet med at øge børns danseglyde yder Kulturministeriet et årligt tilskud på 0,5 mio. kr. i fire år.

ØGET VIDEN OM SMÅ BØRNS KUNST- OG KULTURVANER

Der er begrænset konkret viden om, hvordan og i hvilket omfang landets dagtilbud inddrager kunst og kultur i de små børns hverdag. For fremadrettet at kunne målrette og tilpasse små børns kunst- og kulturmøder er der behov for at skabe bedre overblik over og viden om, hvordan dette allerede sker, og hvilke udækkede behov der kan spores.

Det er med andre ord behov for at kortlægge brugen af og interessen for yderligere at inddrage kunst og kultur i dagtilbud, så der kan bygges videre på et styrket videngrundlag. Samtidig er der brug for at følge effekten af igangsatte tiltag, så fremtidige initiativer kan iværksættes på et velfunderet grundlag.

Samtidig skal vi løbende være opmærksomme på nye tendenser inden for børns brug af kunst og kultur, herunder særligt brugen af digitale medier. Det er vigtigt, at også små børn kan anvende de elektroniske og digitale medier trygt, og at der er lovgivningsmæssige og vejledningsmæssige rammer, der sikrer, at børn ikke konfronteres med meget voldsomt eller skadeligt indhold. En stor del af børns brug af elektroniske medier består i digitale spil, der er et centralt felt, når man ser på børns digitale forbrug. Derfor vil regeringen se nærmere på digitale spil i forbindelse med kommende medie- og filmforhandlinger.

KORTLÆGNING AF BRUG AF KUNST OG KULTUR I DAGTILBUD

Der mangler eksakt viden om, hvordan og i hvilket omfang landets dagtilbud inddrager kunst og kultur i de små børns hverdag, og viden om, hvad der virker. For at opnå systematisk viden om status på området gennemføres en kortlægning af brugen af kunst og kultur i dagtilbuddene, som samtidig skal give ny viden om, hvad der fungerer godt og mindre godt. Resultatet af kortlægningen skal kvalificere øvrige tiltag på området.

Kulturministeriet vil samarbejde med Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold i forbindelse med gennemførelse af kortlægningen.

BEST PRACTICE-KATALOGER – EKSEMPLER PÅ KUNST OG KULTUR I SMÅ BØRNS HVERDAG

Best practice-kataloger skal inspirere til flere kunst- og kulturprojekter for, med og af små børn og sikre videndeling på tværs af landet. Samtidig vil det danne grundlag for gensidig læring mellem kulturaktører og dagtilbud. Samlingen af de inspirerende eksempler vil udkomme online og vil rumme eksempler på aktiviteter og projekter med kunst og kultur i små børns hverdag hentet fra både stat og kommuner med korte beskrivelser af projektindhold, effekter, samarbejdspartnere og henvisninger til supplerende information.

Kulturministeriet står for udarbejdelsen af best practice-kataloger.

SANGENS HUS

Kulturministeriet støtter etableringen af Sangens Hus, der har til formål at give sangen i Danmark et stærkt fundament, blandt andet ved videndeling og netværk mellem de mange sangaktører i Danmark. Sangens Hus kommer til at udgøre en ramme, der gennem videndeling og forskellige sangaktiviteter kommer til at skabe øget synlighed på den danske sangkultur. Et styrket fokus på sang i dagtilbud bidrager til øget fælleskab,

energi og glæde blandt børnene såvel som de voksne og giver de små børn mulighed for at opleve sang som en naturlig del af hverdagen.

Kulturministeriet støtter etableringen af Sangens Hus med i alt 9 mio. kr.

NY OG BEDRE BØRNE- OG UNGEKULTURPORTAL

Børnekulturportalen fungerer som en national videnplatform om børne- og ungekultur og henvender sig til voksne, der arbejder med dette i deres professionelle virke. I de seneste år har det børne- og ungekulturelle landskab udviklet sig, så der blandt andet er større fokus på de forskellige behov, som små børn, skolebørn og unge har. Derfor relanceres portalen, så den indholdsmæssigt og visuelt bedre afspejler det aktuelle børne- og ungekulturelle landskab.

Kulturministeriet står bag driften af portalen.

STYRKELSE AF ARBEJDET FOR BØRN OG UNGES MEDIKUNDSKAB

Det skal sikres, at børn og unge kan begå sig i et fragmenteret og kompliceret medielandskab. Derfor styrker Medierådet for Børn og Unge sit fokus på mediekundskab ("media literacy").

BESKYTTELSE AF BØRN IFM. DIGITALE MEDIER

For at sikre, at børn ikke udsættes for voldsomt eller skadeligt indhold i digitale medier, vil Kulturministeriet – i samarbejde med Medierådet for Børn og Unge og Radio- og tv-nævnet samt i dialog med Børnerådet – foretage en udredning af lovgivningen med henblik på at vurdere, om de gældende regler om beskyttelse af børn ved tv-sening, herunder tv-sening i det offentlige rum, samt om mærkningsordninger for film og computerspil, er tidssvarende og hensigtsmæssige, bl.a. i lyset af udviklingen i forbruget af film og tv-serier på nettet. Udredningen skal ses i sammenhæng med Medierådet for Børn og Unges fokus på børns mediekundskab.

